

Stappenplan Circulair ondernemen

Leiden

Goed.

Stappenplan Circulair ondernemen

Als ondernemer wil je vaak niet alleen winst maken, maar ook grip houden op je kosten en risico's beperken. Grondstoffen worden steeds schaarser en duurder. Klanten en partners verwachten vaker duurzame oplossingen. **Hoe zorg je dat je bedrijf toekomstbestendig blijft?**

Circulair ondernemen helpt je slimmer om te gaan met materialen en verspilling te verminderen. Dit kan kosten besparen en soms vraagt het om een investering, bijvoorbeeld in duurzamere of herbruikbare materialen. Toch levert dit op de lange termijn vaak meer op: minder afhankelijkheid van grondstofprijzen, een sterker imago en nieuwe zakelijke kansen. De gemeente Leiden helpt ondernemers zoals jij om hiermee aan de slag te gaan.

Met een **praktisch stappenplan** ontdek je hoe circulair ondernemen past bij jouw bedrijf en hoe je ermee kunt beginnen.

Stappenplan Circulair ondernemen

Benieuwd naar de kansen voor jouw onderneming?
Bekijk het stappenplan en zet vandaag de eerste stap!

Stap 1
Verkenning

Stap 2
Inspiratie

Stap 3
Kansen

Stap 4
Plan

Stap 5
Financiën

Stap 6
Partners

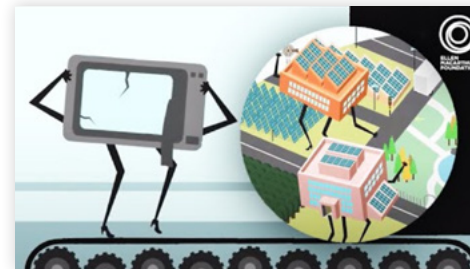
Stap 1: Verkennen

Wat is circulair ondernemen?

Een manier van produceren en ondernemen waarin je minder afhankelijk bent van nieuwe grondstoffen, verspilling voorkomt en meer waarde uit je materialen haalt. Dat is circulair ondernemen.

In een circulaire economie (CE) draait het om slimmer omgaan met wat je hebt en het verminderen van afval. Door producten zo te ontwerpen dat ze langer meegaan, eenvoudig te repareren zijn of opnieuw gebruikt kunnen worden, behoud je de waarde van je materialen.

In de transitie richting een circulaire economie zijn er steeds minder nieuwe grondstoffen nodig en is er steeds minder afval.

[Kijk deze video over CE](#)

Meer verkennen?

[Het Groene Brein](#)

[Rijksoverheid](#)

Stap 1: Verkennen

 TERUG NAAR
STAPPEN

Wat circulair ondernemen je kan brengen:

Kosten besparen

Minder last van stijgende prijzen

Voorkomen van leveringstekorten

Nieuwe verdienmodellen

Toekomstbestendigheid

Efficiënter materiaalgebruik

Innovatie

Klantentevredenheid

Samenwerken

Milieuvriendelijk

**Onafhankelijkheid
van grondstoffen**

Stap 2: Laat je inspireren

↑ TERUG NAAR
STAPPEN

Nu je weet wat CE is, is het tijd om inspiratie op te doen!

De transitie naar een circulaire economie is al lange tijd aan de gang in Leiden. Verschillende ondernemers zetten succesvolle stappen in deze richting. Sommigen gaan sneller dan anderen, maar het belangrijkste is om te beginnen.

Bekijk deze voorbeelden van Leidse ondernemers en ontdek hoe zij de kansen van CE aangrijpen. Zit er iets voor jouw bedrijf bij?

**Werk samen met
jouw burens**

**Kijk naar je eigen bedrijf,
hoe kan het anders?**

**Maak van afval
een business**

Meer inspiratie?

(Lokaal)

Gagoed Leiden

(Landelijk)

De Verschilmakers

Stap 3: Ontdek je eigen kansen

 TERUG NAAR STAPPEN

Nu je geïnspireerd bent, vraag je je misschien af:
Hoe begin ik zelf met circulair ondernemen?

De sleutel is om kritisch te kijken naar wat er anders kan. Analyseer de dagelijkse activiteiten van je bedrijf aan de hand van 5 onderdelen. Betrek je team om samen de vragen te beantwoorden en kansen te ontdekken.

1. Grondstoffen en inkoop

Hier moet je denken aan alle dingen die bij je bedrijf binnenkomen. **Materialen, gereedschap, machines, meubels, gas. Alles telt!** Praat met collega's en stel de volgende vragen:

- Welke materialen en grondstoffen gebruiken we het meest?
- Zijn er andere duurzamere keuzes? Zijn deze lokaal verkrijgbaar?
- Kan ik de productieketen van mijn product korter maken? Dit kan ook op financieel vlak interessant zijn.
- Biedt mijn leverancier ook een circulaire optie? Zo niet, welke leverancier wel?

2. Ontwerp van producten

Kijk naar de producten die je **ontwerpt en koopt**. Kunnen ze meer circulair worden?

- Zijn mijn producten gemaakt met natuurvriendelijke materialen?
- Is mijn product makkelijk te repareren?
- Gaan mijn producten lang mee? En kan ik dit nog verder verlengen?
- Kan mijn product (of het materiaal) nog worden hergebruikt of gerecycled bij einde levensduur? Kijk naar de hele levenscyclus van het product.

3. Efficiëntie en productie

Binnen jouw bedrijf vinden er verschillende processen plaats. Denk niet alleen aan de **productie, maar ook aan de kantine en het kantoor**.

- Kan ik de processen aanpassen om minder materialen en energie te gebruiken?
- Kan het afval van een proces worden ingezet elders in het bedrijf?
- Zouden nieuwe machines de hoeveelheid restafval verminderen?
- Heb ik inzicht in het materiaalverbruik van de machines?

Stap 3: Ontdek je eigen kansen

 TERUG NAAR STAPPEN

4. Afvalstromen

Het is vaak mogelijk om de hoeveelheid afval te verminderen door hernieuwbare grondstoffen in te zetten. Als dat echter niet voldoende blijkt, kan afval ook op andere manieren worden benut, bijvoorbeeld als **grondstof voor andere processen**.

- Heb ik voldoende inzicht in de hoeveelheid en soort afval?
- Kan ik het afval nog beter scheiden?
- Is mijn afval waardevol voor andere partijen?

5. Samenwerken

Dit is een essentieel aspect van CE! Door samen te werken kunnen we **elkaar versterken en gezamenlijk kansen vinden!**

- Maak ik onderdeel uit van het lokale circulaire netwerk?
- Zijn er lokaal mogelijkheden om materialen en grondstoffen te delen?
- Welke goede voorbeelden zijn er in onze branche en ondernemersvereniging?

Meer ontdekken?

MKB-Toolkit
van Fontys

Online test
bij Route Circulair

Stap 4: Maak een plan

 TERUG NAAR STAPPEN

Je hebt nu een goed beeld van de kansen binnen je bedrijf. Om succesvol te zijn is de volgende belangrijke stap het maken van een duidelijk plan.

Houd rekening met onderstaande punten en bespreek ze met je collega's. Ga samen aan de slag!

* Kijk in de volgende slides voor een uitgebreide uitleg over financiën, verdienmodellen en partners die je kunnen helpen.

Stap 5: Financiën

 TERUG NAAR
STAPPEN

Wil je circulair ondernemen, maar twijfel je over de kosten? Maak gebruik van subsidies en verdienmodellen voor circulaire ondernemingen.

Op deze [website van RVO](#) vind je alle subsidies, leningen, garanties en belastingvoordelen die je kunt aanvragen in Nederland en Europa voor circulaire projecten.

De [Subsidie Circulair Herwaarderen](#) verstrekt ondernemers een bijdrage voor initiatieven die leiden tot minder afval, meer hergebruik en minder verspilling in Leiden en omgeving.

Ook **banken** bieden financiering en mogelijkheden voor bedrijven die **duurzame, circulaire projecten** willen starten. Vraag je bank naar de mogelijkheden!

Voor elk project, groot of klein

Denk niet dat jouw plan “te gek” of “te simpel” is om financiering te krijgen, dien toch je aanvraag in! Er is een goede kans dat je steun krijgt als je project impact heeft op jouw bedrijf en/of omgeving.

Wist je dat? In 2022 ging zo'n **500 miljoen euro** aan subsidies en belastingvoordelen naar **3.310** circulaire projecten uit nationale en Europese fondsen.

Stap 5: Financiën

 TERUG NAAR
STAPPEN

Verdienmodellen

Circulaire verdienmodellen helpen je om op een slimme manier nieuwe inkomstenstromen te creëren en verspilling tegen te gaan.

Alleen voor gebruik betalen (Pay-per-use)	Klanten betalen alleen voor het daadwerkelijke gebruik van een product of dienst, wat kosten-efficiëntie bevordert en verspilling vermindert.
Verhuur of lease	Klanten huren of leasen een product voor een bepaalde periode, waardoor ze toegang hebben tot het product zonder het volledig te bezitten, wat kosten en het gebruik van middelen optimaliseert.
Koop-terugkoop (statiegeld)	Klanten betalen een extra bedrag bij aankoop van een product, dat teruggegeven wordt wanneer het product wordt ingeleverd voor recycling of hergebruik.
Afval als grondstof (industriële symbiose)	Afval van het ene bedrijf wordt gebruikt als grondstof voor een ander bedrijf, waardoor efficiëntie wordt verhoogd en afval vermindert.

Meer financiële tips?

Leer over circulaire verdienmodellen en bedenk welke bij jouw bedrijf passen.

- [Het Groene Brein](#)

- [Fontys](#)

- [Copper8](#)

Stap 6: Vind je partners

↑ TERUG NAAR
STAPPEN

Je hebt nu een plan en weet wat je kunt doen om dit te financieren. Heb je nog vragen? Raadpleeg het **circulaire netwerk**.

Bij CE gaat het vooral om samenwerken: kennis delen, mogelijkheden onderzoeken en elkaar versterken. Dit is cruciaal voor de transitie. Betrek jouw team, andere ondernemers, organisaties en de overheid, want samen komen we verder. Er zijn veel netwerken en bedrijven die je kunnen helpen bij het uitvoeren van jouw circulaire plan.

Je eigen netwerk telt mee!

Begin het gesprek over circulariteit met je leveranciers, partners en andere medewerkers. Ontdek wat jullie voor elkaar kunnen betekenen!

Meer partners:

Wil je in contact komen met experts en jouw je netwerk versterken?

Wil je weten aan welke eisen jouw product moet voldoen om dit te mogen verkopen?

Leiden meets Circulair
netwerkbijeenkomst

Wil je deelnemen aan het lokale netwerk van circulaire ondernemers?

Wil je op de hoogte zijn van de circulaire aanpak van de provincie, subsidies, activiteiten, en actieve netwerken in de regio?

Wil je leren om producten, diensten en businessmodellen te (her)ontwerpen om vervolgens circulaire te ondernemen?